

CZASOPISMO

TOWARZYSTWA APTEKARSKIEGO.

Wychodzi co 1go i 15go każdego miesiąca w objętości 1—1½ arkusza druku. — Prenumerata wynosi dla członków towarzystwa rocznie 4 zlr. 30 ct.; półrocznie 2 zlr. 20 ct.; dla nieczłonków w Austrii rocznie 6 zlr. 30 ct., półrocznie 3 zlr. 20 ct., w Warszawie rocznie rsr. 4 kop. 50, na prowincyi w Król. polskiem i w Ces. Rossyjskiem z przesłanką rsr. 5 kop. 20; w Niemczech rocznie 12 Mk., w Belgii, Francyi i Szwajcaryi frank 15.—Cena ogłoszeń wynosi 6 ct. od wiersza (petit) Administracyja we Lwowie w aptece H. BLUMENFELDA na Zółkiewskiem. Wszelkie korespondencye i listy dotyczące redakcyi a i reklamacyje adresować należy do redaktora Lwów ul. Kopernika l. 21 w parterze. — Ogłoszenia w Wiedniu przyjmuje wyłącznie kolega E. Koszałek. Hernals, Hauptstrasse 46.—W Warszawie główny skład u Gebetnera i Wolff'a.

Treść: Zamiana siarkowodoru w ogólnym biegu rozbioru jakościowego podsiarczynem amonowym przez A. Orłowskiego. — Kronika chemiczno-farmaceutyczna XXII. przez M. D. W. — Nowe książki: Farmakognozyja przez dra Miecz. Dunina Wąsowicza. Lwów 1883. Zesz. I. (Przedruk z „Medycyny“). — Sprawy zawodu aptekarskiego: Sprawozdanie z 6 posiedz. wydziału galic. towarz. aptek. Z wydziału gal. towarz. aptekarskiego. — Wiadomości bieżące. — Składka na pomnik Mickiewicza. — Ogłoszenia w dodatku.

Zamiana siarkowodoru

w ogólnym biegu rozbioru jakościowego — podsiarczynem amonowym

przez

Antoniego Orłowskiego.

Wypadki otrzymane z badań działania podsiarczynów: amonowego i sodowego na roztwory soli metalicznych.

(Dokończenie)

Po usunięciu z płynu analizowanego metali grupy pierwszej a mianowicie: Pb, Ba, Sr i w części Ca, robi się druga próba aby się przekonać, czy są metale dwóch następnych grup. W tym celu małą ilość cieczy niezawierającej HNO_3 *) zakwasza słabo ClH , ogrzewa w probówce do zawrzenia i dodaje po kilka kropli podsiarczynu amonowego lub sodowego, ponownie ogrzewa i kluci aż do ostygnięcia.

*) Kwas azotowy wolny, przeszkadza osadzeniu się rtęci i bizmutu.

Jeżeli za dodaniem podsiarczynu tworzy się tylko męt, a przy dłuższem gotowaniu i kluceniu na powierzchni płynu albo na dnie próbówki zaczna się tworzyć jakby tłuste kropelki, lub nieznaczna ilość osadu żółtego, kłaczkowatego, zbitego, będzie to tylko siarka, która wydzielając się, służy za dowód nieobecności metali 2 i 3 grupy w cieczy badanej. Przeciwnie, metale te będą znajdować się w roztworze, jeżeli reakcja ta wywoła: zabarwiony osad, lub zmątnienie: czarne, brunatne, żółto-brunatne, czerwono-pomarańczowe, żółte, nakoniec blade-żółte. W tym ostatnim wypadku, całą ilość pozostałej cieczy zakwaszą się słabo HCl, i nie uważając na biały osad, gdyby się utworzył od Hg_2 lub Ag, ogrzewa w kolbce aż do wrzenia, od czasu do czasu dolęwa nie wielką ilość podsiarczynu, dopóki po mocnym zakluceniu ciecz zebrana nad osadem, za dodaniem nowej ilości podsiarczynu nie wywoła mętu białego — siarki, która po mocnym zmieszaniu bardzo często ginie.

W czasie tej operacji potrzeba zwracać uwagę na:

1. Aby ciecz od początku do końca osadzania się osadu była lekko kwaśna, w razie gdyby okazała się obojętną, należy ją zakwasić małą ilością HCl.

2. Unikać użycia podsiarczynu w nadmiarze, ponieważ osad kłaczkowaty, bardzo dogodny do odsączania, przechodzi w delikatny proszkowaty.

3. Za każdą nową ilością dodanego podsiarczynu, roztwór mocno mieszać.

4. Po ukończeniu osadzenia, kolbkę chłodzić wodą zimną, lub odstawić do oziębienia.

5. Nakoniec, osadzenie które stosunkowo bardzo mało czasu wymaga, odbywać osobliwie przy większych ilościach analiz, pod kapą ciągową, ponieważ przy tej reakcyi, jako produkt uboczny wydziela się bezwodnik kwasu siarkawego (SO_2).

Takim to sposobem i przy takich warunkach otrzymany osad, składać się może: z As, Sb, Sn, Pt, Au, Hg, Ag, Cu, Bi i Cd; Ponieważ związki siarki z Sb, Sn, i Cd w mocnym kwasie HCl są rozpuszczalne, to wrazie jeżeliby roztwór był bardzo zakwaszony, ciała te, mogą osadzać się tylko w części, a nawet całkowicie pozostać w roztworze. Toż samo ma miejsce i przy działaniu H_2S w płynach mocno zakwaszonych.

Osad ten zebrany na sączek, obmyty wyciśnięty między bibułą, jeszcze wilgotny ogrzewa się z wodorosiarczkiem amonowym (w obecności Cu, wodorosiarczkiem potasowym lub sodowym). Z cie-

czy brunatno-żółtej odsączonej od osadu, kwas siarkowy rozcienczony wydziela osad kłaczkowaty: As, Sb, Sn, S itd. albo tylko męt mlęczny siarki.

Jeżeli osad kłaczkowaty, zbiera się go na sączek i bada jednym ze znanych sposobów, najpraktyczniej jednak, osad wyciśnięty pomiędzy bibułą jak najdokładniej zagotować z mocnym HCl, wskutek czego Sb i Sn przechodzą w roztwór, w osadzie zaś pozostanie: As i S, względnie tylko S. Z odsączonego roztworu słabo kwaśnego Sb i Sn opadają za dodaniem Zn, w postaci płatków czarnych. Na płatki czarne po usunięciu nadmiaru Zn, działa się na gorąco HCl, który jak wiadomo rozpuści Sn, a pozostawi Sb. Obecność Sn w roztworze, wykrywa się po osadzie białym, tworzącym się od dodatku chlorku rtęciowego; pozostały zaś czarny osad antymonu, po rozpuszczeniu w wodzie królewskiej i po wyparowaniu nadmiaru kwasu, otrzymaną pozostałość oblewając wodą. Dodatek wody sprawia osad biały SbO Cl, rozpuszczalny w kwasie winowym z dodatkiem małej ilości HCl, jedna część tego płynu zagotowanego z podsiarczynem, tworzy osad czerwono-pomarańczowy bardzo charakterystyczny, druga wlana na pokrywkę platynową za dorzuceniem kawałka Zn, w obecności Sb, natychmiast daje plamy czarne, także charakterystyczne.

Osad żółty nierozpuszczalny w kwasie HCl, który jak powiedziano może być: As i S, lub S, jeżeli na węglu pod dmuchawką, rozpostrzenia zapach czosnuku, zawiera As. W takim razie osad gotuje się z HCl z dodatkiem małej ilości KClO_3 , nadmiar kwasu parowaniem usuwa, i po rozcienczeniu wodą od nierozpuszczonej S odsącza, cząstka tego roztworu zagotowana z podsiarczynami w obecności As wyda osad żółty, druga część roztworu zaprawiona: NH_3 , NH_4Cl i MgSO_4 , da osad biały kryształiczny, który z azotanem srebrowym barwi się na kolor ceglasty.

Co się tyczy metali trzeciej grupy, a osadzających się od podsiarczynów alkalicznych z płynów wrzących i zakwaszonych HCl, w których tworzące się osady nie rozpuszczają się w wodorosiarczku amonowym, jak: Hg, Ag, Cu, Bi i Cd, badają się według znanej metody. Dla odkrycia tylko Cd, w obecności Cu, dobrze jest zastosować jeden ze sposobów podanych przezemnie *), a mia-

*) Zeitschrift für analyt. Chemie XXI, 214.

Dziennik rosyjskiego fizyko-chemicznego Towarzystwa XIII, 555. 1881 r.

nowicie: zapomocą chlorku cyny i siarki osadzonej, albo podsiarczynu sodowego w obecności nadmiaru HCl .

Do cieczy jaka pozostała po usunięciu pierwszych trzech grup, dodaje się NH_3 do alkalicznego oddziaływania, NH_4Cl i NH_4HS , w nadmiarze; lekko ogrzewa, mocno kłuci i po odstaniu osad zbiera na sączek. Osad ten oprócz wszystkich metali, osadzających się od NH_4HS , z roztworów alkalicznych, jak: Co , Ni , Zn , Mn , Al , Fe , Cr , może zawierać dla przyczyn już wiadomych i Cd . Dla tego to, badania tej grupy, zarówno w obecności Cr , i kwasu H_3PO_4 , jak w razie ich nie obecności, dokonywają się sposobami znanymi, z wyjątkiem, téj części roztworu, w której zwykle poszukujemy Mn i Zn ; w téj bowiem cieczy pomiędzy tymi to dwoma metalami, może znajdować się kadm.

Ażeby obecność tych metali wykazać i jeden od drugiego oddzielić, zastosowałem bardzo praktyczny, następujący sposób: roztwór słabo - kwaśny albo obojętny, zawierający te trzy metale, z dodatkiem podchlorynu sodowego w małym nadmiarze, ogrzewa się do zawrzenia, — w skutek czego powstaje osad żółto-brunatny; po ostudzeniu do płynu z osadem dolewa HCl tak długo, dopóki chlor wydobywać się nie przestanie. Dodatek kwasu ilość osadu zmniejsza, którego kolor przechodzi w ciemno-brunatny. Osad ten zebrany na sączek, jest czystym wodnikiem dwutlenku manganu, i dla tego wszystkie z nim reakcje na mangan, jak najczystziej wychodzą, np.: szkło ametystowe, masa niebieska przez stopienie z NaOH , i ciecz fioletowa otrzymana gotowaniem tego osadu z PbO_2 i HNO_3 .

W cieczy oddzielonej od Mn , znajdują się niekiedy oprócz Zn i Co , jeszcze ślady tego metalu, w skutek czego roztwór ten często posiada barwę fioletową lub blado zieloną. Do tej to cieczy dodany potaż lub soda gryząca w nadmiarze, rozpuszcza z początku osadzony wodorotlenek cynku i zatrzymuje go w roztworze, a wodorotlenek kadmu pozostaje w osadzie. Jeżeli ciecz po odsączeniu z NH_4HS , da osad biały, który po zebraniu na sączku i obmyciu nie rozpuści się w kwasie octowym, będzie dowodem obecności cynku.

Osad zaś biały nie rozpuszczający się w alkaliach gryzących, rozpuszcza się w kwasie azotowym, odsącza od nieznacznej ilości nie rozpuszczonego osadu brunatnego (Mn), i do płynu bezbarwnego dodaje NH_3 do alkalicznego oddziaływania, a nadto kilka kropel NH_4HS ; osad żółty wykaże obecność — Cd . W płynie, z którego

metale czwartej grupy zapomocą NH_4HS , użytego, jak wyżej rzekłem, w nadmiarze, usunięte zostały; oprócz Mg , Ca i metali alkalicznych, mogą znajdować się jeszcze (co najczęściej się zdarza) Sb i Sn , mianowicie wtenczas, jeżeli dwa te ciała w swoim miejscu nie zostały całkowicie wydzielone lub jeśli roztwór był za mocno kwaśny. Z cieczy tej koloru ciemno-żółto-pomarańczowego, w obecności Ni brunatnego, kwasy rozcieńczone wodą wydzielają osad kłaczkowaty; czerwono-pomarańczowy w obecności Sb , albo blado-żółty w obecności Sn ; osady zaś szare lub czarniawe, mogą być siarką z domieszką małej ilości niklu. W nieobecności tych ciał, kwasy osadzają tylko siarkę.

Jeżeli Sb i Sn , we właściwem miejscu, to jest przy analizowaniu metali drugiej grupy odkryte zostały, badania tego osadu byłyby zbyt trudnemi; w przeciwnym razie, na osad przemyty i przesuszony, działa się zgęszczonym kwasem solnym, który jak wiadomo rozpuszcza związki Sb i Sn . Po oddzieleniu z płynu nierozpuszczalnej siarki, oba te ciała z roztworu wydzielają się za pomocą Zn , a powstały osad płatkowaty, barwy czarnej, bada się w sposób powyżej podany.

Takim sposobem ciecz oddzieloną od siarki i siarczków metalicznych, po usunięciu nadmiaru kwasu przez odparowanie, zaprawia się: NH_3 , NH_4Cl , i węglanem amonowym. Osad biały, jaki się tu utworzyć może, będzie tylko węglanem wapniowym, który rozpuszczony w HCl za dodaniem: NH_3 i C_2O_4 (NH_4)₂, osadza się w postaci szczawianu, nierozpuszczalnego w kwasie octowym.

W części płynu odsączonego od węglanu wapniowego, w obecności Mg , dodatek: NH_3 , NH_4Cl , i HNa_2PO_4 wywołuje natychmiast lub po pewnym czasie osad kryształiczny soli podwójnej.

W pozostałej reszcie płynu, wydzielenie Mg , i badanie na metale alkaliczne, przedsięwzięte się drogą zwyczajną — z tém nadmienieniem, jeżeli do rozbioru używano podsiarczynu amonowego; w przeciwnym razie, to jest: gdy był użyty podsiarczyn sodowy, w tym celu może być tylko użyta nowa porcja ciała do badania przeznaczonego. Co się tyczy soli amonowych, to takowe należy szukać w cieple lub płynie pierwotnym.

Sposób ten przeprowadzenia rozbioru jakościowego, chemicznego, okazał się praktycznym. wymaga tylko pewnej wprawy w odróżnieniu osadu siarki od siarczków metalicznych, i stosowania się do wyżej przytoczonych ostrzeżeń; co jednak z praktyką przychodzi bardzo łatwo. Nie wątpię, że w wielu wypadkach przyniesie on pra-

wdziwą korzyść pracującym, ponieważ nie tylko pozwoli usunąć z użycia H_2S , ciało niezdolne woniejące i szkodliwie działające na organizm, ale nadto, ponieważ bezwodnik kwasu siarkawego ma własności dezynfekcyjne, a co najważniejsze zetknięty z H_2S , niszczy go i sam rozkładając się, tworzy wodę i siarkę, (dwa ciała obojętne bez zapachu i nie trujące) to przy zajęciach z podsiarczaniem, ta część H_2S , która przechodzi w atmosferę laboratoryjną, przy rozkładach wodorosiarczków i siarczków kwasami, ostać się nie może.

Puławy (Nowa Aleksandryja) 1883.

Kronika chemiczno-farmaceutyczna.

XXII. Ulepszony sposób wykrycia ałunu w mące i chlebie podał **A. Wynter Blyth** w czasopiśmie *The Analyst* VII. str. 16.

Wykonuje on znaną próbę z wyciągiem drzewa kampegowego w ten sposób, iż w zimnym roztworze sporządzonym z badanego chleba względnie mąki pozwala pęcznić kawałkowi żelatyny i tą dopiero wyciągiem drzewa kampegowego barwi. W wypadku gdy ałun w istocie się znajdował wyciąg drzewa kampegowego zmięknął swą pierwotną barwę na niebieską. Celem oznaczenia ilości znajdującego się ałunu radzi autor zamiast przyjętej dotychczas metody spiekania przeznaczyć do badania mąkę lub chleb drobno pokrajany macerować przez przeciąg 24 godzin w 7 części. wody zawierającej 5% kwasu solnego, a w otrzymanym w ten sposób nastoju lub pewnej jego części oznaczyć tlenek glinowy. Ostatnia rada autora nie jest nową, zalecał bowiem ten sam sposób o wiele wcześniej Welborn w czasopiśmie: „*Zeitschrift fuer analyt. Chemie* XIX. str. 110.

Nowe książki.

„*Medycyna*“ czasopismo tygodniowe dla lekarzy praktyków wychodzące w Warszawie pisze w nrze 18. z b. r. o wyszłym I. zes. *Farmakognozyi* dra M. Dunina Wąsowicza co następuje:

Farmakognozyja. Podręcznik dla lekarzy powiatowych, aptekarzy i słuchaczy nauk farmaceutycznych. Napisał ze szczególnym uwzględnieniem lekopisów niemieckiego, rakuskiego i rosyjskiego Mieczysław Dunin Wąsowicz Dr. fil. mag. farmacji, dyplomowany aptekarz niemiecki i t. d. docent farmakognozyi i przełożony muzeum farmakognostycznego w c. kr. Wszechnicy we Lwowie. — Lwów r. 1883.

Uboga pod każdym względem literatura nasza farmakognostyczna, wzbogaconą zostanie niedługo dziełem oryginalnem pod powyższym tytułem wychodzącem we Lwowie, którego pierwszy zeszyt o 68 stronicach mamy już przed sobą.

Pan Mieczysław Dunin Wąsowicz, doktor filozofii, magister farmacji i docent farmakognozyi na wszechnicy Lwowskiej uznając jak sam pisze na wstępie: „że farmakognozyja stanowi jeśli nie najgłówniejszą to z pewnością obok chemii główną podstawą studyum farmaceutycznego, a bardzo ważną część studyum lekarskiego“, postanowił dla zapełnienia tej luki w naszej literaturze wydać podręcznik tej umiejętności, opierając się w opracowaniu go na nowszych zdobyczach i badaniach dokonanych w tym względzie, które jak się wyraża „podniosły farmakognozyję w ostatnich czasach z najczystsze go empiryzmu, prawie na równię z innemi umiejętnościami przyrodniczemi.“

I podniesienie się to, zawdzięcza ona głównie zmianom jakie w ostatnim trzydziestoleciu zaszły w sposobach badania surowych leków, a mianowicie w użyciu drobnowidza do celów farmakognostycznych.

Przy pisaniu Podręcznika niniejszego farmakognozyi. Dr. D. Wąsowicz nie trzymał się ściśle żadnego w obcych językach wydanego dzieła, posługiwał się jednak pracami: Flückigera, Vogla, Wieganda, Trappa i J. R. Czerwiakowskiego, w terminologii jednak naukowej, trzymał się za to ściśle słownika prof. Skobla, w opracowaniu którego, w drugim wydaniu brał sam czynny udział.

W dziełku swem trzymał się dr Wąsowicz przyjętego dość powszechnie tu podziału na 1) Farmakognozyję świata zwierzęcego, 2) roślinnego i 3) mineralnego.

Zeszyt wydany zawiera Część I. tj. farmakognozyję świata zwierzęcego.

Przedmioty które szczegółowo opisywane ta część zawiera są następujące. I. 1) Pijawki. 2) Niedźwiadki. 3) Krówki. 4) Mrówki. 5) Stonogi. 6) Pryszczawki. 7) Koszenilla. 8) Kérmes. 9) Zazulki. 10) Karaczany. 11) Jaszczur Jarnik II 12) Gąbka lekownicza. 13) Korale czerwony i biały. III. 14) Rakowe oczy. 15) Małżowiny ostrygowe. 16) Perłowa macica. 17) Kćści czernikowe. 18) Kość słoniowa palona. 19) Róg jeleni. 20) Bezoar. 21) Klej rybi. 22) Żóładek ciełący. 23) Pęcherze (moczowe). IV. 24) Jaje kurze. V. 25) Skołoszyn. 26) Piżmo. 27) Stroje bobrowe. 28) Zybuczek. 29) Żółce wołowa. 30) Mleko krowie. VI. 31) Olej wąłuszowy. 32) Tłuszcz z nóg wołowych. 33) Tłuszcz wieprzowy. 34) Łój barani. 35) Łój kozłowy. 36) Łój wołowy. 37) Szpik wołowy. 38) Masło. VII. 39. Wosk. 40) Ambra prawa szara. 41) Olbrot i VIII. 42) Miód.

W opisie streszczonym, ale jasnym i umiejętnym każdego po szczególe przedmiotu, autor starał się o ile możności trzymać na wstępie określonego zadania farmakognozyi, a mianowicie mówi zawsze, o pochodzeniu leku surowego oraz jego ojczyźnie, o jego

własnościach, poznakach i cechach dobroci i prawdziwości, o różnicy od spokrewnionych i takich z którymi zamienionymi być może, o rodzajach zafałszowania, i sposobach wykrycia tychże, o różnych gatunkach na targach napotykanym, o stosunkach handlowych, o składzie chemicznym, i chociaż w ogólnych zarysach o historii każdego leku.

O ile więc sądzić możemy z pierwszego zeszytu zawierającego Część I; Podręcznik Farmakognozyi dra Dunina Wąsowicza, będzie bardzo treściwym jasnym i pożytecznym przewodnikiem dla farmaceutów i lekarzy, a tym cenniejszym dla nas, że oryginalnym, opartym na własnej praktyce, postrzeżeniach i badaniach znanego zaszczytnie w literaturze naszej od wielu lat z licznych prac na polu farmakognozyi i chemii i redaktora głównego Czasopisma Towarzystwa Aptékarского wychodzącego od lat jedenastu we Lwowie.

Sprawy zawodu aptékarского.

S p r a w o z d a n i e

6. posiedzenia wydziału galicyjskiego towarzystwa aptékarского, odbytego dnia 18. kwietnia 1883.

Obecni pp : Bachman, Bugno, Kajetanowicz, Krzyżanowski, Rucker i Jabłonowski. Przewodniczący p. Adolf Mussil.

1. Sprawdzono i zatwierdzono protokół z ostatniego posiedzenia.

2. Przyjęto do wiadomości. odpowiedzi towarzystwa farmaceutów Progresus w Gracu i zarządu towarzystwa młodzieży aptékarskiej w Krakowie.

3. Również przyjął wydział do wiadomości zarządzone przez prezesa Wgo A. Mussila przezorności w sprawie dłużnika tow. p. M. Q. — i uchwalił dalsze postępowanie poruczyć adwokatowi.

4. Wydział przychylił się do prośby kol. p. M. K. pod warunkiem uczynienia zadość dotyczącej uchwały wydziału z kwietnia 1882.

5. Natomiast niezgadza się wydział z zapatrywaniem i propozycją kol. p. M. G. z W. i na list tegoż z dnia 10. kwietnia b. r. odmowną uchwałą odpowiedź

W końcu przyjął wydział do wiadomości zaproszenie zarządu austriackiego towarzystwa farmaceutycznego na obchód 10-letniej rocznicy istnienia tegoż towarzystwa — i uchwalił dnia 21. kwietnia jako w dzień zjazdu wysłać telegram gratulacyjny.

W. Jabłonowski,
Sekretarz :

A. Mussil,
Prezes.

Z wydziału galic. towarzystwa apték.

Do sprzedania: Hba Menth piper.

Castoreum sibir, deka 3 zlr. 50 ct.

Cantharides frag. kilo 4 „ 60 „

Lapis Cancror kilo 5 „ — „

Secale cornut „ 1 „ — „

Sem foeniculi nov. kilo — „ 40 „

„ sinapis alb „ — „ 16 „ (100 kl. 16 zlr.)

Poszukuje się do kupienia: Baccae Myrtillorum

Hba Centauri

Flores Chamomil vulg

„ Malvae arbor

Sem Sinapis nigr.

Hba. Absinthi jak największą ilość.

Poszukują umieszczenia: Magistrowie — asystenci.

Aptéka w małym miasteczku z domem i ogrodem do sprzedania.

Aptéka w małym miasteczku przynosząca 2500 zlr. dochodu jest do sprzedania.

Poszukuje się dzierżawy aptéki w większym mieście powiatowém.

PP. którzy z pośrednictwa skorzystali, a taksy ustanowionej statutem w kwocie 2 zlr. jako nieczłonkowie towarzystwa nie uiszcili, raczą takową na ręce podpisanego nadesłać.

S. Kajetanowicz,

w aptéce pod złotym lwem
we Lwowie.

Wiadomości bieżące.

W sprawie IV. Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich,

przesyła nam wydział gospodarczy pismo następujące: „Czwarty zjazd lekarzy i przyrodników polskich odbędzie się w bieżącym roku w Poznaniu, a mianowicie od d 5. do 6. września, nie licząc w to następnych dni wycieczkom poświęconych. Wydział gospodarczy po kilka razy roztrząsał sprawę terminu, a chcąc uwzględnić rozlicznie objawiane życzenia, o ile tylko stosunki nasze miejscowe na to zezwalają jakoteż chcąc pominąć czas innych zjazdów naukowych i uroczystości, zniewolonym uczuł się do obrania na cele zjazdu wyżej oznaczonych dni. To też sądzimy że koledzy, którychby życzeniom dni te odpowiadać nie miały, połażliwie osądzając nasze zabiegi i pomnąc na to, z jak rozlicznymi

liczyć się musieliśmy czynnikami, nie zniechęca się tém naszym postanowieniem w zamiarach swoich. W skutek pierwszej naszej odezwy zgłosiło się już kilkunastu uczonych z wykładami. Jest więc i początek, lubo mały jeszcze, a tym, co go już zrobili szczerze należy się podziękowanie. Nie wątpiąc też wcale, że liczba wykładów będzie wystarczająca, aby wypełnić posiedzenia zjazdu, ponownie wzywamy do spieszniejszego zgłaszania się tak z pracami oryginalnemi, jakoteż ze zadaniami nadającemi się do wspólnego rozbioru. Pospiech pod tym względem jest bardzo pożądanym, ażeby można jak najwcześniej uporządkować materiały i rozesłać plan zjazdu, który następujące obejmować będzie sekcje: medyczno-wewnętrzna, medyczno-zewnętrzna, medycznopubliczna, matematyczno-fizyczna, chemiczno-farmaceutyczna, mineralo-giezo-geologiczna i antropologiczno - archeologiczna. Utworzenie sekcji gospodarczo-przemysłowej, jakoteż każdej innej wchodzącej w zakres nauk lekarskich lub przyrodniczych, uczyniono zależnym od oświadczenia się przynajmniej 10 członków zjazdu za takową. Wydział gospodarczy żywi niepłonną nadzieję, że każdy z lekarzy i przyrodników polskich usilnie starać się o to będzie, ażeby usunąć wszelkie trudności, któreby go mogły powstrzymać od podążenia na zjazd. Niechaj bowiem każdy pomni na ważność tegoż wobec stosunków naszych naukowych, iakoteż i na to, że tej nauce swojskiej zbliżającej rozdzielonych miejscowo do jednego ogniska pracy, należy się choćby drobne poświęcenie, choćby mała ofiara, ale zbiorowa. W świeżej pamięci pozostał nam świetny w Krakowie zjazd, od którego dwa mijają lata. Niechaj ci sami którzy w tamtym zjeździe uczestnili podążą, przywodząc nowych pracowników i do stolicy Wielkopolski — wyczekiwać ona ich będzie sercem ciepłym i otwartemi rękoma, zapraszając tak rodaków jakoteż wszystkich duchem języka spokrewnionych do tej wspólnej naukowej biesiady. Wydział gospodarczy prosi uprzejmie raz na zawsze wszelkie interesowane pisma tak naukowe jakoteż i polityczne o powtarzanie wszelkich wiadomości w sprawach przyszłego zjazdu w swych łamach, ażeby każdy wcześniej o szczegółach tych dowiedzieć się, a przyjazd i współdziałanie mógł nam zapewnić.“ Dr. Bolesław Wicherkiewicz, przewodniczący. Dr. Osowski sekretarz, Dr. Jarnatowski, skarbnik.

— Międzynarodowa farmaceutyczna wystawa w Wiedniu. C. kr. Ministerjum finansów zezwoliło reskryptem do l. 10. 779 czyniąc zadość prośbie komitetu wystawowego, na wolny od cła dowóz wszystkich towarów mających być wystawionymi o tyle o ile takowe nie zostaną na wystawie sprzedane. Również obniżyła cenę transportu towarów wystawowych, c. kr. Dyrekcja państwowych kolei żelaznych w ten sposób, iż przy wysyłce do Wiednia opłacać się będzie całą należnością transportu, zaś za odesłanie przesyłki z Wiednia na powrót wcale żadna nie będzie pobierana opłata. W końcu donosimy, iż Komitet wykonawczy tej wystawy ze względu na objawione z wielu stron żądanie, przedłużył termin zgłoszeń do 31 maja.

— Z początkiem maja przedsiębiorą w celach naukowych i handlo-

wych podróży do południowej Afryki Dr. med. Bachmann i aptekarz Wilms, obaj z Berlina. Badania głównie będą skierowane celem poznania Transvaalu.

„z Przeg. lek.“

-- Dnia 20. maja w Marsylii nastąpi otwarcie wystawy przedmiotów mających związek z fizycznem wychowaniem dzieci; wystawa potrwa przez trzy letnie miesiące i składać się będzie z następujących działów: pożywienie, ubranie, pomieszkanie z wewnętrznem urządzeniem, zabawki, higijena, apteczka, przyrządy i instrumenta, biblijografija, nauczanie i wychowanie, okazy wyrobów, muzeum historyczne, i etnograficzne. Podczas wystawy odbywać się będą wykłady z dziedziny fizycznego wychowania i chorób dzieci w formie popularnej. Wystawę zakończy Zjazd lekarzy, mający za zadanie roztrząsnąć najważniejsze sprawy dotyczące wychowania niemowląt. Zjazd potrwa pięć dni. (*Przeg. lek. Nice médical*, Nr. 6).

— Kraków d. 26. kwietnia. Koleje rządowe niemieckie zniżyły do $\frac{1}{6}$ ceny zwykłej opłatę za bilety 3ci ej klasy dla następujących podróżnych niemających, a mianowicie: dla osób udających się do zdrojowisk, dla dzieci skrofulicznych, wysyłanych do odpowiednich osad na wakacje, dla osób trudniących się pielęgnowaniem chorych, oraz dla wychowanców zakładów dla niewidomych i głuchoniemych. Postępowanie to jest naśladowania godne i należałoby, aby i u dyrekcji naszych kolei upomniano się o podobne zasadnicze uwzględnianie ludzi, poratowania zdrowia szukających.

„z Przeg. lek.“

— Na wystawę higijeniczną w Berlinie delegowani zostali: z Ausryi dolnej Drowie Karajan i Böhm, z Morawy Drowie Kusy i Presl. Z Galicyi również kosztem rządu wysłanych będzie dwóch lekarzy, którym przypadnie obowiązek napisania w języku niemieckim sprawozdanie z pewnej grupy wystawowej. Zjazd higienistów niemieckich odbędzie się w Berlinie od 16—19 maja. Sprawozdawcami na tym Zjeździe będą pp. Wolfhügel, Tieman, Virchow, Herzberg z Berlina, Cohn z Wrocławia i Fischer z Hanoweru.

„z Przeg. lek.“

Składka na pomnik Mićkiewicza.

Pani Kamilla Sporyszowa w Chrzanowie	.	.	3 zł. — ct.
Pan Feliks Włocki	.	.	1 „ — „
„ Zajączkowski we Lwowie	.	.	— „ 60 „
Z wykazaną kwotą w nrze 8mym	.	.	251 „ 40 „
Razem	.	.	256 zł. — ct.

Na tem zakończono składkę i po odtrąceniu wydatków, a to 300 listów drukowanych 3 zł. 60 ct.
270 marek a 2 ct. 5 „ 40 „ Razem 9 zł.

kwotę 247 zł. odesłano na dniu 30. kwietnia na ręce P. Pawlikowskiego prezesa czytelni akademickiej i członka komitetu Mickiewiczowskiego w Krakowie z następującym listem:

Wielmożny Panie!

Z końcem grudnia z. r. zawiązał się komitet farmaceutów we Lwowie dla zbierania składek na pomnik A. Mickiewicza.

Czynność swoją rozpoczął tem że rozesłał po wszystkich aptekach na powincyi odezwę (której jeden egzemplarz dołączam) zapraszając P. aptekarzy i kolegów do wzięcia udziału w tej patryjotycznej składce. Wskutek tej odezwę wpłynęło do dziś dnia (po odtrąceniu wydatków w kwocie 9 złr.) 247 złr.

Kwotę tą odsyła komitet WPanu jako „Składkę galicyjskich aptekarzy i współpracowników na pomnik A. Mickiewicza.“

Pojedyncze składki zostały ogłoszone w czasopiśmie Towarzystwa aptekarskiego.

Upraszając WPańa o potwierdzenie odebrania tej kwoty.

zostaje pełen szacunku
w imieniu komitetu

S. Kajetanowicz.

Wincenty Jabłonowski.

Na dniu 4. Maja otrzymał komitet następujący list od P. Pawlikowskiego:

Czytelnia akademicka
w Krakowie.

Wielmożny Panie!

Niniejszym potwierdzam odedran e 247 złr. złożonych na pomnik A. Mickiewicza przez galicyjskich aptekarzy i współpracowników, którą to kwotę raczyłeś mi WPan przysłać na dniu 1. Maja, składając imieniem komitetu serdeczne podziękowanie upraszam byś je WPan raczył wyrazić szanownym swoim kolegom.

Z szacunkiem

Pawlikowski

prezes Czyt. akademickiej
w Krakowie.

Za komitet.

Kraków dnia 3. Maja 1883.

Podając to do wiadomości szanownym Panom oświadczamy, że zakończywszy zbieranie składek na pomnik A. Mickiewicza, komitet się rozwiązał.

W. Jabłonowski.

S. Kajetanowicz.